

Toelichting vanuit de Bijbel

Numeri 13 en 14

Numeri 13 en 14. Mozes staat nog helemaal overeind en stuurt twaalf verkenners uit. Het zijn belangrijke vertegenwoordigers van de stammen. Niet geselecteerd op hun spionagekwaliteiten, maar op hun representatieve aspect. Ze zijn de ogen van Israël en reizen zo door het land. Vraag is hoe het land erbij ligt: of alle verhalen over een land dat overloopt van melk en honing wel kloppen. En uiteraard of het in te nemen is. Dat laatste is een opvallend thema. We zullen in Jozua nog een verspietersverhaal krijgen, en daar gaat het helemaal niet over de vraag of het land te veroveren is. Het is immers het *geschonken* land. Op dat thema gaan tien van deze vertegenwoordigers onderuit: het land is vol onneembare steden. Ze vertrouwen hun ogen in plaats van hun God. Dat is het centrale thema in Numeri 13. Ze zien mannen van grote lengte, Enakskinderen. Goliats *avant la lettre*. Jozua en Kaleb, de twee verspieters van de grote stammen Juda en Efraim, zien hetzelfde maar zien hetzelfde anders. Ze kijken met de ogen van hun geloof.

We zijn geneigd de tekst te lezen als 'tien tegen twee'. Dat is een vergissing. Niet voor niets is Efraïm een aanduiding voor heel noord-Israël en Juda een aanduiding voor het hele zuiden. Zoals de tien Israël vertegenwoordigen, vertegenwoordigen die twee ook Israël. Het gaat *niet* om een verdeling maar om twee *aspecten* van Israël, twee manieren van zien die gevonden worden. 'Het ware zien' is nooit verdwenen, het licht is nooit helemaal gedoofd. Daarom gaan deze twee straks mee naar de overkant, om de relatie tussen woestijn en nieuw land te leggen. Zij zijn de brug tussen oud en nieuw.

Gevolg is wel dat Israël teruggaat. Richting Egypte, dus terug naar af, naar het lijkt. Er ontstaat een generatie die Egypte niet meer heeft gekend, voor wie het geen thuisland meer is. Niet voor niets wordt nú het verhaal van de koperen slang verteld. In een *midrasj* zegt de Heer tegen Israël, als het zich beklaagt door de slangen te worden gebeten, dat het al die jaren tussen de slangen reist en dat nu pas merkt. 'Omdat ik je al die tijd heb gedragen.' Zo begint en eindigt de woestijnreis met wantrouwen ten opzichte van de Heer. Er is dus niets geleerd en dat moet nu veranderen. Mozes zal er twee preken aan wijden: het boek Deuteronomium.